

Miroslav Slavíček

 GRADA®

Chováme

HADY

Kompletní příručka pro začátečníky i pokročilé

CHOVÁME HADY

Chováme HADY

Miroslav Slaviček

CHOVÁME HADY

Kompletní příručka pro začátečníky i pokročilé

Miroslav Slaviček

Jako svou 9203. publikaci vydala Grada Publishing, a.s.,
U Průhonu 22, Praha 7,
obchod@grada.cz, www.grada.cz

Fotografie Miroslav Slaviček

Ilustrace Ilona Špačková

Odpovědná redakce Hana Fruhwirtová

Jazyková redakce Ivana Vaňkátová

Sazba Miroslav Ferdinand

Počet stran 144

První vydání, Praha 2024

Vytisklo TISK CENTRUM s.r.o., Moravany u Brna

© Grada Publishing, a.s., 2024

Autor © Miroslav Slaviček, 2024

ISBN 978-80-271-7230-6 (ePub)

ISBN 978-80-271-7229-0 (pdf)

ISBN 978-80-247-0597-2 (print)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy:

Některé informace a reálie byly upraveny tak, aby odpovídaly situaci v České republice.

Popisované metody a postupy jsou osobním názorem autora a vydavatel nenese odpovědnost za jejich uplatňování v praxi.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Automatická analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

OBSAH

Slovo úvodem	7
Důstojnost, vážnost a korektnost v teraristice, a nejen v ní.....	14
O hadech všeobecně a některé zajímavosti	19
Hada ano, či ne – klady a zápory při chovu	29
Co nás během chovu může potkat – nečekané události a případné nemoci	39
Jaký had je k chovu vhodný	51
Kde hada koupit	62
Nejvhodnější had pro začínajícího chovatele	69
Terárium a jeho vybavení.....	72
Chov hada a manipulace s ním.....	95
Hadí svlek.....	100
Páření hadů a odchov mláďat.....	104
Zimování hadů	115
Rozkrmování hadů	119
Určení pohlaví	125
Základní slovník teraristy	129
CITES.....	137
Základy genetiky	139
Slovo závěrem	142

SLOVO ÚVODEM

Na začátku mi dovolu, bych se vám představil a napsal něco málo o sobě.

Jmenuji se Miroslav Slavíček a pocházím z Jižní Moravy. Mnozí z vás mě znají jako majitele nebo „administrátora“ mých internetových stránek www.chovamehady.cz nebo facebookových stránek: Chováme hady.

Díky tomu, že se hadům věnuji již hodnou řádku let, a protože dělám zejména mezi dětmi osvětu o chovu hadů, mě mnozí znáte i z osobního setkání. Případně jsem s mnohými z vás komunikoval a komunikuji e-mailem či telefonicky.

Hned v úvodu by bylo zřejmě vhodné, bych se zmínil, co mě vedlo k založení mých internetových stránek, poskytování poradenství, sepsání této knihy (napsat tuto knihu pro mě nebylo nijak jednoduché a bylo časově velmi náročné. Každé písmenko, které zde čtete, jsem osobně ťukal do klávesnice, poté vše několikrát četl, upravoval, vymazával, znovu přepisoval až do této konečné podoby). Odpověď, proč vznikly mé webové stránky, facebookové stránky a tato kniha, je v podstatě jednoduchá. Vzpomněl jsem

si na své hadí začátky (1995), když jsem hledal nějaké informace o hadech a o chovu těchto úžasných tvorů v domácích podmínkách.

V dětství, když jsem začal uvažovat o tom, že bych choval hady (nebo alespoň jednoho) doma, internet ještě neexistoval a informací bylo velmi poskrovnu. Také moji rodiče z mého hadího zájmu nebyli vůbec nadšeni – nebo ještě lépe řečeno, měli hned jasno: „žádný had nebude“. Ono v době mého dětství, v dobách totalitního režimu, se jednak had sháněl o mnoho obtížněji než nyní, o nalezení jakýchkoliv informací o chovu hadů ani nemluvě.

Svého prvního hada jsem si pořídil až na žádost svého mladšího syna, a to už bylo v době, kdy i internet v České republice postupně zdomáčňoval a zažíval obrovský rozmach, ale stále byl ještě v totálních začátcích. Informací bylo relativně mnoho. Když jsem začal hledat rady o hadech, které by se hodily pro naprostého začátečníka, jak je chovat v běžných domácích podmínkách, abychom nemuseli přestavovat polovinu nábytku v domě nebo bytě, informace o tom, co had potřebuje, jaké jsou klady a zápory a podobně, byl jsem popravdě řečeno ze všech těch různých rad zmatený. Stránek o hadech se vyrojilo opravdu mnoho, ale informace na nich byly jen částečné nebo naprosto rozdílné, případně naprosto zavádějící nebo i nepravdivé, ale to jako začínající chovatel vůbec netušíte. Vše zjistíte až po delším čase, kdy nabíráte zkušenosti a s odstupem času tyto rady z internetu vyhodnotíte. Jako naprostý začátečník nevíte, jak se v tom množství rozdílných informací vyznat, protože každý tvrdí něco jiného a každý prohlašuje, že je zkušený chovatel.

Dalším problémem byl fakt, že většina těchto webových stránek byla zaměřena na to, že někdo chová hady a ty vám kdykoliv

prodá. Nic víc, nic míň. Ale další rady vám buď nepodal vůbec, nebo jeho odpovědi byly více či méně jen obecné a komunikace byla často i arogantní. Zjednodušeně řečeno, už tenkrát se vyrojilo spousty „rádoby chovatelů“, kteří se bohužel zaměřovali pouze a jen na zisk z prodeje odchovaných mláďat. S postupem času se podobných „prodejců“ vyrojilo daleko více.

Na velmi málo internetových stránkách jsem našel informace o chovu hadů. Co had potřebuje a v jakých podmínkách ho nejlépe chovat. Naprosto mi chyběly nějaké informace či stránky, na kterých bych se dozvěděl vše potřebné o chovu hadů v domácích podmínkách, včetně ochoty majitele stránek vždy poradit. Prostě jedny stránky, kde by informace na nich uvedené byly ucelené, komplexní, a hlavně přehledné a já již nemusel nic nikde jiného hledat. Nejlépe i s kontaktem na majitele takových stránek, kterého bych mohl kontaktovat a ten by mi ochotně poradil. Na některých stránkách byly informace značně zkreslené a bylo z nich patrné, že daný chovatel chce pouze vydělat a nějaká kvalita jde úplně mimo jeho rozsah zájmů. Bohužel jsem se setkal i s takovými přístupy jednotlivých majitelů stránek, kdy odmítali cokoliv poradit a vůbec se s vámi i bavit, a to zejména, pokud jste hada nekoupili právě od nich. Několikrát jsem se setkal s podobným přístupem některých „chovatelů“, kdy mě mnozí z vás psali a žádali o radu. Psala mi i jedna chovatelka a prosila mě o pomoc, když majitel, od kterého hada koupila, s ní již odmítl komunikovat, protože nastal nějaký problém. Prostě hada již prodal, peníze utržil a nic více ho nezajímalo. Bohužel podobné přístupy (ani ne chovatelů, ale spíše prodejců) nejsou výjimečné.

Proto jsem se před několika lety (r. 2009) rozhodl založit vlastní internetové stránky www.chovamehady.cz, kde se snažím

všem bez rozdílů poradit. Podle ohlasů a návštěvnosti mohu ve vší skromnosti říci, že se mi podařilo vytvořit stránky, které jsou vcelku populární a zejména pro začínající chovatele přínosné, poučné a rádi se k nim vrací. S postupem času a vznikajících nových internetových platforem jsem založil i stejnojmenné facebookové stránky: Chováme hady.

Chovem nejedovatých hadů, tedy škrtičů se zabývám již řadu let. Jsem obyčejný nadšenec, kterému se stal chov hadů velkým koníčkem. Nestojí za mnou žádní sponzoři, kteří by můj chov nějak dotovali, nejsem ani žádný profesionální fotograf ani spisovatel. Proto prosím o určitou shovívavost při čtení i při prohlížení fotografií. Vše píše sám, fotím si sám a snažím se, aby vše bylo srozumitelné zejména pro laickou veřejnost, pro kterou jsou mé informace určené především.

Tuto knihu jsem začal psát na četné a opakované žádosti mnohých z vás. Dlouho jsem zvažoval, zda knihu napsat, nebo ne, ale nakonec jsem se rozhodl, že se o to pokusím. V okamžiku psaní této knihy, respektive tohoto „prologu“, nevím, zda se najde vydavatel, který ji vydá. Ale v případě, že bych nenašel vydavatele, jsem již nyní rozhodnutý knihu alespoň nabídnout jako e-knihu v elektronické podobě, jako e-book pro elektronické čtečky knih. V opačném případě si tuto knížku koupíte ve svém knihkupectví a, jak nyní doufám, tak se právě stalo a vy v ní právě listujete. Případně jste dostali tuto knížku jako krásný dárek a se zájmem ji nyní začínáte číst.

Při psaní jsem se snažil, aby tato kniha byla přínosem hlavně pro začínající chovatele, případně pro ty z vás, kteří o chovu teprve uvažují. Nebo i pro ty, kteří si již hada pořídili a nyní se chtějí o chovu samotném něco dozvědět.

Možná vás napadá, proč vznikla další knížka o chovu hadů, když na našem trhu již podobné jsou.

Pravdou je, že na našem knižním trhu jsou k dostání knihy o chovu nejrozličnějších druhů hadů. Co však v takových publikacích postrádám, je to prosté a čisté chovatelské nadšení. Tím samozřejmě nechci říci, že takové knihy jsou špatné, ale mám prostě pocit, že autor toto píše s tím, že za to dostane zapláceno. Tím nechci nikoho napadat nebo zpochybňovat jeho znalosti nebo zkušenosti. Určitě má znalosti s chovem hadů, ale většinou jsou to zkušenosti zprostředkované od jiných chovatelů – nikoliv zkušenosti vlastní, nebo jsou to jeho vlastní zkušenosti s chovem v chovných zařízeních a podobně, ale s chovem hada doma zkušenosti buď nemá, nebo je již ve své profesionalitě opomněl uvést. Toto vše vede k tomu, že vznikne kniha, která sice v základu poradí začínajícímu chovateli, ale ta prostá praktičnost zejména s chovem hada v běžných domácích podmínkách a s tím spojenými různými problémy a postřehy ze samotné praxe tomu prostě chybí.

Tyto knihy bývají většinou zatížené informacemi, které jsou pro začínajícího chovatele, který si knihu koupil, ve své podstatě k ničemu a takřka vůbec je nevyužije. Uvedu jeden malý příklad: začínající chovatel, který nikdy hada neměl a teprve si shání informace, co vše si před jeho zakoupením musí pořídit, v jakých podmínkách by se měl had chovat atd..., a otevře brožuru nebo knihu, kde jsou na několika stránkách velmi podrobně popisovány problémy s genetikou, jaké jsou možnosti vzniku barevných mutací daného hada... Takové informace jsou vhodné pro chovatele již s pokročilejšími zkušenostmi. Nicméně pokud se v budoucnu budete chtít zabývat genetikou podrobněji, určitě vám

k tomu nepostačí pár stránek v knize, ale bude nutné dohledávat spoustu informací na internetu, případně si pořídit publikaci, která se primárně genetice hadů bude věnovat. Tato knížka má však jiný úkol. Rád bych, aby tato kniha pomohla zejména začínajícím chovatelům a byla tak dobrou vstupní branou do světa chovu hadů.

Jsem chovatel, který na svých stránkách mimo jiné provozuje i poradenství, a mnozí z vás, kteří se na mne obrátili, již ví, že rád vyhovím i těm, kteří potřebují pouhou radu. Chodím zdarma dělat přednášky na základní školy. Mám radost, když mohu vyvrátit žákům, ale kolikrát i učitelům nejružnější a nesmyslné mýty, které kolem hadů panují. I takové přednášky považuji za velmi důležité a musím sám osobně říct, že mě tyto velmi naplňují. Mýtů je opravdu hodně a když vidím děti, jak na začátku přednášky mají z hadů obavy a na konci si na hada sáhnou a mnozí se s ním i fotí, je mi naprosto jasné, že jsem svoji přednášku pojal správným směrem a že se mi opět podařilo zbořit další nesmyslné mýty a fobie.

Mám hady jako svého velkého koníčka, a nikoliv jako zdroj příjmů, proto jim mohu dávat to, co dávám, a nevidět za vším jen zisk. Sice nevím, kolik je v naší republice chovatelů, kteří se zabývají chovem a následným prodejem hadů, ale těch, o kterých vím, že bych si od nich hada koupil do svého chovu, se bohužel dá spočítat na prstech jedné ruky. Většina chovatelů, jak jsem již zmínil, má chov hadů jako zdroj příjmů a podle toho se k nim také chová. Nejen, že mnozí několikrát do roka, prodávají hady různě nerozkrmené, ale i způsob, jak se chovají k hadům, je dost zarážející a mně osobně se opravdu nelíbí. Mou snahou je dávat hadům to, co mají v přírodě, a podmínky v chovu jim co nejvíce přizpůsobit jejich domovinu, ale hlavně je v žádném případě nezdomácňovat

či jinak domestikovat. Jednak se to ani nikdy nezdaří, a hlavně had při takový pokusech jen trpí. Je třeba si uvědomit, že had není domácí mazlíček v pravém slova smyslu. Had není ani pes, ani kočka a nikdy hada neochočíte.

Proto prosím berte tuto knihu jako letité (v době psaní této knihy – takřka třicetileté) postřehy a zkušenosti jednoho nadšence, který chce jen pomoci začínajícím, případně váhajícím zájemcům o chov hadů. Všechny texty i fotografie jsou mé vlastní. Nikde jsem nic nekopíroval a o totéž samozřejmě prosím i vás. Vše je podloženo mými dlouholetými zkušenostmi.

Možná ti z vás, kteří tuto knihu budou číst opravdu poctivě, najdou místa, kde si řeknou: „to už jsem zde jednou četl“. Není to proto, že bych ve svém věku trpěl sklerózou a zapomněl, o čem jsem psal, ale spíše jde o skutečnost, že považuji za vhodné toto zdůraznit v několika kapitolách, protože to či ono může být důležité i v oblasti výběru druhu hada, při koupi samotné, při hledání vhodného chovatele, výběru terária, umístnění terária... Ne nadarmo se říká, že opakování je matka moudrosti.

Věřím, že tato kniha bude pro vás přínosem a odpoví vám na vaše otázky, případně poradí v problematice o chovu hadů v domácích podmínkách. Rád bych, aby tato kniha zaplnila mezeru na knižním trhu a byla pro vás zejména v začátcích dobrým pomocníkem. V případě jakéhokoliv dotazu mě neváhejte kontaktovat na e-mailové adrese: info@chovamehady.cz.

DŮSTOJNOST, VÁŽNOST A KOREKTNOST V TERARISTICE, A NEJEN V NÍ

Dlouho jsem váhal, zda tuto část ve své knize uveřejním, či nikoliv. Nicméně stále více jsem byl a jsem nadále utvrzován v tom, že zejména začínající chovatel by měl být o tomto informován a měl by si něco podobného přečíst a zejména se nad tímto článkem pozastavit, sám se zamyslet a udělat si vlastní úsudek.

To, o čem zde chci nyní psát, se bohužel netýká jen hadů, teraristiky jako takové, ale řešíme to u chovu všech zvířat a ve své podstatě i v dalších odvětvích. Nicméně rád bych zde podrobněji rozepsal problém týkající se teraristiky, především chovu hadů, protože v tomto oboru mám své zkušenosti.

Občas čtu některé inzeráty ve znění „koupím hada – jakéhokoliv, ale levně“ nebo „chci chovat hada, ale nemám dostatek finančních prostředků – daruje někdo“ nebo další a pro mě ještě více zarážející „sehnal jsem si hada, ale nemám ho kam dát, nedaruje někdo starší akvárium – může být i prasklé“... Tohle, když někdy čtu, tak si říkám, že chudák had, který se ocitne u těchto majitelů.

Jak budu psát v některé z následujících kapitol, hadi patří mezi dlouhověká zvířata a podle toho je třeba k tomu takto přistupovat.